

Tradiciniu tampantis šviesos instaliacijų „Beepositive“ festivalis išsiplėtė turiniu ir teritorija

Netruko informacijos apie spalio 11 d. Pilaitėje vyksiantį 4-ąjį šviesos instaliacijų festivalį „Beepositive“, kurį finansiškai pritarė paremti ir Pilaitės vietos bendruomenės taryba. Tradiciniu tampančio renginio iniciatorius – čia 2011 m. rudenį duris atvėrusios VŠĮ „Beepart“ kūrybinės dirbtuvės. Šį kartą festivalis ženkliai išsiplėtė ne tik kokybės, bet ir teritorijos prasme. Netgi senasis Pilaitės kelias buvo užtvertas, kuriame išskirtinai karaliavo kioskeliai su pačių menininkų siūlomais įsigyti dirbiniais. Čia taip pat buvo galima meniškai pasipramogauti ar pasipuošti (http://youtu.be/z9_ucTdXOic). Jei „Beepositive“ festivalio pirmoji dalis startavo spalio 10 d. Žvėryne: įvairiaspalve lazerių šviesa buvo nutviekti Žvėryno ir Geležinio vilko tiltai, tai antroji jo dalis vyko Pilaitėje spalio 11-ąją. Šis naujausias sostinės daugiabučių rajonas neatpažįstamai pasikeitė. Į šventę gausiai plūdo ir pilaitiškiei, ir kiti Vilniaus gyventojai. Džiugino nuostabus oras. Įsiruošusius turiningai praleisti laiką lepino tokiu metų sezonui nebūdinga šiluma ir giedra. Tik besibaigiant programai, kuri galėjo patenkinti daugelio skonį, prapliupo dangus.

Sutemus, 19 val. šio renginio įkvėpėjui pilaitiškiui Andriui Ciplijauskui paskelbus 4-ąjį išskirtinį tokių festivalių visoje Lietuvoje, akį galėjo pamaloninti net 50 šviesos instaliacijų. Jų autoriai profesionalūs menininkai ne tik iš Lietuvos. Netruko tokio meno kūrėjų ir iš užsienio. Beje, dauguma jų savanoriai. Įdomu buvo stebėti, kaip menininkų idėjos skynėsi kelią į gyvenimą. Nesutemus jos neatrodė tokios kerinčios. Juolab, kai joms padaryti naudojamos labai paprastos ir dažnai mūsų buityje sutinkamos medžiagos. Kai kurios kertasi ir su teiktinomis ekologinio gyvenimo nuostatomis. Pavyzdžiui, atgyvenusios padangos, paliktos Pilaitės daugiabučių kiemuose. Iš jų Andrius Ciplijauskas ir Monika Gedrimaitė sukūrė pastovią sieną pačioje šio festivalio teritorijoje, kurį išskirtinį veidą įgavo sutemus ir tinkamai apšviesta. Ir aksesuarams naudojami šviečiantys šiaudeliai visiškai kitaip atrodė dieną (<http://youtu.be/qy9CNxVtNd0>). Ir visiškai kitokie jie buvo naktį. Šviesdami vaikams teikė nemažai džiaugsmo (<http://youtu.be/8JbZbt8uyqc>). Buvo projektų, skatinančių ne tik apsišviesti: tai yra stabtelėti prie stalelio, prie jo prisėsti ir pavartyti gero tono knygas (<http://youtu.be/cl1JlDj-s4>), bet ir susimąstyti apie gyvenimo prasmę – gyvenimo pėdas. Jos vienaip atrodė dienos šviesoje (<http://youtu.be/4MBjE5lhV-U>) ir kitaip naktį (<http://youtu.be/bzplgrmg81k>). Visiškai skirtingai atrodė ir Pilaitės liaudies teatro spektaklis apie grafiene, rašytoją, dailininkę ir lygių teisių puoselėtoją Oną Radvilaitę Mostovską (ji, kaip rašė publicistas, kultūrologas ir leidėjas Adomas Honoris Kirkoras, XIX a. pradžioje gyveno Pilaitėje ir pasižymėjo keistenybėmis), įprastinėje scenoje (<https://www.youtube.com/watch?v=RcTHc6eRROw>), ir visiškai kitoks atrodė gamtoje: vokiečių menininkui iš Liuksemburgo Loudwig`ui van Ludens`ui pritaikius savąją scenografiją, sukurtą kompiuterio, veidrodžių ir pakelėje įrengto ekrano pagalba (<https://www.youtube.com/watch?v=3R-bJUfH8go>). Šio menininko apsilankymas tokiame festivalyje Pilaitėje tiesiog aliuzija į tikrą šios grafiinės gyvenimo nuotykį: kažką panašaus XIX a. pradžioje Onai Radvilaitėi Mostovskai įbauginti ir taip pašiepti Vilniaus universiteto

medicinos profesoriaus Jozefo Franko prašymu galėjo sukurti iš Belgijos atkeliavęs fantasmagoras E. G. Robertsonas (http://youtu.be/h_l1Lz0ZiAQ). Ne vienas festivalio lankytojas stabtelėdavo ir prie laiptų (<http://youtu.be/U8PKKS-WisQ>). Išties tai simbolis, kaustantis dėmesį ir verčiantys giliau susimąstyti tiek su juo susidūrus dieną (<http://youtu.be/6iu0Kryua4w>), tiek naktį. Neliko abejingų ir šio festivalio stebuklui – baltiems rutuliams-pludūrams labai meniškai skvarbomiems žalių lazerio spindulių ant patvenktos Sudervėlės (http://www.youtube.com/edit?o=U&video_id=hGe9e-nQAsw). Buvo galima užsukti ir į miesčioniškos gyvenenos kambarį ir jame leisti laiką prie televizoriaus, kortų stalelio su čipsais ir kitais XXI amžiaus „stebuklais“, giliau nesusimąstant apie gyvenimo prasmę, net ignoruojant tokius, kaip šis, festivalius (http://youtu.be/YFz7_Yre5zw). Bet buvo galima pakelti galvą į dangų ir palydovo dėka pamėginti užmegzti ryšius su nežemiškėmis civilizacijomis (<http://youtu.be/O0M8kBWqfms>). Šiame festivalyje netruko ir pramogų. Kai kurios jų buvo tik labai drąsiems žmonėms. Tikriausia, tokiems, kuriuos noras skraidyti yra užvaldęs nuo vystyklų. Ne vienas jų galėjo pakartoti legendinio herojaus Ikaro skrydį, bet su laiminga pabaiga. Buvo stipriai pririštas prie strypų: patikimų, o ne vaškinių sparnų ir neištirpstančių stipresnėje šviesoje (http://youtu.be/_g-uULPIXmY). Buvo galima pasimokyti Afrikos ar Lotynų Amerikos žemynų šokių ritmų (<http://youtu.be/9eqhvwMAhMU>), ar prisėsti kino salėje po atviru dangumi ant kelmelių su minkštomis pagalvėlėmis (<http://youtu.be/n3-xAfrtGuE>). Daug ką buvo galima pamatyti ir patirti apsilankius 4-tame šviesos instaliacijų festivalyje Pilaitėje, jam prasidėjus 16 val., kai atsidarė meniškų dirbinių kioskeliai, nusidriekę palei senąją Pilaitės kelią, ar 19 val. pasukus miškelio link, kur prieš keturis metus atsirado neįprasto pavidalo statinys, pasivadinęs „Beepart“ kūrybinėmis dirbtuvėmis (jose menas puoselėjamas įvairiausiomis kryptimis) ir praeiti nuo jų atsiveriančia alėja, kur galima neįprastai nusifotografuoti (<http://youtu.be/0nSWjN2oYx4>) ar net pačiam lazerio pagalba sukurti nuotrauką (<http://youtu.be/Y-e2XR9cZDU>), o įveikus tokią atkarpa, galiausiai atsirasti tarsi Nevados dykumoje (čia prieš keletą metų Vilniaus miesto savivaldybės iniciatyva nukasus dalį šlaito su pušimis buvo pradėtas įrenginėti BMX dviračių trekas, bet pritrūkus lėšų nepabaigtas), kur buvo pastatyta scena, o joje koncertavo ne viena muzikos grupė. Tokios aikštės-dykvietės vidury stovėjo 6 metrų medinė skulptūra, pavadinta Pasaulio medžiu. Ji – „Burning Man Lithuania“ komandos kūrinys. Anot jos iniciatorių: „Tai daugiaprasmė abstrakti figūra, tarsi savotiškas šiuolaikinio stogastulpio fragmentas siejantis praeitį, dabartį ir ateitį, simboliškai rišantis gyvųjų ir mirusių pasaulius (pastatomas ir čia pat sudeginamas – tarsi paaukojamas)“. Ši skulptūra sugalvota kaip vienas pagrindinių ir kulminacinių šviesų instaliacijų festivalio „Beepositive“ objektų buvo uždegta 23 val. ir sėkmingai sudeginta (http://youtu.be/EFUcJO_iz_M). Tai ne visiškai nauja idėja. Ji pasaulyje įgyvendinama nuo 1986 metų (<http://www.youtube.com/watch?v=10XrE-S-CVA>), nors jos ištakų galima aptikti ir gerokai anksčiau. Žmonės gilioje senovėje neva savo nuodėmes suvarydavo į kokį gyvūnėlį, kurį išgindavo kuo toliau nuo namų, arba į stabą, ir padėgdavo. Tikėta, – taip galima atsikratyti nuodėmių, tapti švariais, laimingais ir sėkmingais. Gal išties stebint, kaip dega toks kulminacinis šviesos instaliacijų festivalio kūrinys, pavyko ne vienam apsisvalyti ir nusiteikti švaresniam ir prasmingesniam gyvenimui? Jei taip, – veltui nenuėjo tokio meniško objekto sudeginimas?

Parengė Pilaitės kronikininkė Angelė Šarlauskienė

Filmuoti vaizdai Jono Šarlausko